

کمیته موضوع ماده ۱۲ قانون احکام دائمی برنامه‌های توسعه کشور

پیوست

کمیته ماده ۱۲ قانون احکام دائمی برنامه‌های توسعه کشور

بخش اول

بررسی پیشنهادات راجع به

آیین نامه تشویق و حمایت سرمایه گذاری خارجی

بخش اول: بررسی پیشنهادات آیین نامه تشویق و حمایت سرمایه گذاری خارجی

ردیف	متن مقرر	شرح اشکال	پیشنهاد اصلاحی
۱	<p>ماده ۳</p> <p>پذیرش سرمایه‌گذاری خارجی براساس قانون و ضوابط مندرج در این آیین‌نامه در چارچوب‌روش‌های زیر میسر است. جدول روش‌های سرمایه‌گذاری خارجی، ویژگی‌ها و تسهیلات قابل‌ارایه در چارچوب‌قانون توسط وزارت امور اقتصادی و دارایی تهیه و اعلام می‌گردد.</p> <p>الف - سرمایه‌گذاری مستقیم خارجی</p> <p>ب - سرمایه‌گذاری خارجی در چارچوب ترتیبات قراردادی شامل انواع روش‌های «ساخت، بهره‌برداری و واگذاری»، «بیع متقابل» و «مشارکت مدنی»</p>	<p>ملاحظه می‌گردد که ماده ۳ ناظر به انواع روش‌های سرمایه‌گذاری است که با توجه به این نکته چارچوب‌های قراردادی فقط بخشی از انواع سرمایه‌گذاری و بیانگر مصادیق سرمایه‌گذاری مستقیم می‌باشد لذا پیشنهاد می‌گردد تا متن بندهای الف و ب ماده اصلاح گردد.</p>	<p>ماده ۳:</p> <p>الف- سرمایه‌گذاری مستقیم خارجی در کلیه بخش‌هایی که فعالیت بخش خصوصی در آن مجاز می‌باشد که از طرق مختلف از جمله در هر یک از قالبهای قراردادی شامل انواع روش‌های " ساخت، بهره‌برداری و واگذاری"، "بیع متقابل" و "مشارکت مدنی" قابل انجام است.</p> <p>ب- سرمایه‌گذاری غیر مستقیم خارجی از جمله سرمایه‌گذاری در بازار سرمایه و بورس اوراق بهادار</p> <p>نتیجه جلسه کمیته مورخ ۱۵/۰۸/۹۶:</p> <p>در این موضوع، پیشنهادات پیرامون کاهش حصریات در تعاریف بود، به نحوی که نگارش متن مقرر به ترتیبی باشد که انواع سرمایه‌گذاری خارجی را محدود به موارد موجود نکند و در بند (ب) آیین‌نامه، عبارت "سرمایه‌گذاری پورتفولیو (بازار سهام) و سایر روش‌های مجاز طبق قانون" به انتهای بند اضافه گردد.</p>

بخش اول: بررسی پیشنهادات آیین نامه تشویق و حمایت سرمایه گذاری خارجی

ردیف	متن مقرر	شرح اشکال	پیشنهاد اصلاحی
۲	مورد ۱-۲ از بند ب ماده ۴ محدودیتی از نظر درصد مشارکت سرمایه گذاری خارجی وجود ندارد.	با نگاهی به ماده ۳۵ قانون تاسیس شرکت های بیمه که اشعار می‌دارد: "بیش از ۲۰ درصد سهام موسسات بیمه ایرانی را نمیتوان به اشخاص حقیقی یا حقوقی تبعه خارج واگذار کرد و واگذاری سهام آنان باید با موافقت قبلی بیمه مرکزی ایران باشد." و نیز، بند د ماده ۳۲ قانون پولی و بانکی کشور که مقرر می‌دارد: "بانکهای ایرانی نمی‌توانند بیش از ۴۰ درصد سهام خود را به اتباع خارجی یا اشخاص حقوقی که صد درصد سرمایه آن متعلق به اتباع ایرانیست منتقل نمایند. انتقال سهام بانک های ایرانی به دولتهای خارجی مطلقا ممنوع است." ملاحظه می‌گردد سرمایه‌گذاری در همه بخش ها کاملا آزاد نیست.	این موضوع یا باید از طریق اصلاح ماده ۳۵ قانون تاسیس شرکت های بیمه و بند د ماده ۳۲ قانون پولی و بانکی کشور همسو با مورد ۱-۲ از بند ب ماده ۴ صورت پذیرد. نتیجه جلسه کمیته مورخ ۹۶/۰۸/۱۵: در این مورد، اجماع بر این صورت گرفت که تعارض موجود در قوانین خاص با قانون و آیین نامه حاضر، همچون محدودیت سهم مشارکت در فعالیتهای بیمه ای و بانکی، در کارگروه تخصصی به مسئولیت سازمان سرمایه گذاری، طرح و بررسی گردد و نتیجه آن به کمیته ارائه شود.

بخش اول: بررسی پیشنهادات آیین نامه تشویق و حمایت سرمایه گذاری خارجی

ردیف	متن مقرر	شرح اشکال	پیشنهاد اصلاحی
۳	<p>ماده ۱۵</p> <p>سرمایه‌گذاران، درخواست کتبی خود را به همراه مدارکی که در نمونه مربوط مشخص شده است به‌سازمان تسلیم می‌نمایند. سازمان پس از انجام بررسی‌های لازم و اخذ نظر وزارتخانه بخش ذی‌ربط، درخواست سرمایه‌گذاری را به همراه نظرات کارشناسی سازمان حداکثر ظرف مدت پانزده روز کاری در هیأت مطرح می‌نماید. عدم اعلام نظر وزارتخانه ذی‌ربط ظرف مدت ده روز از تاریخ وصول استعلام، به منزله موافقت آن وزارتخانه با سرمایه‌گذاری مزبور تلقی می‌شود. براساس تصمیم متخذه که قبلاً نظر موافق سرمایه‌گذار خارجی نیز نسبت به آن اخذ شده است، مجوز سرمایه‌گذاری تنظیم و با تأیید و امضای وزیر امور اقتصادی و دارایی صادر می‌گردد.</p> <p>تبصره - مجوز سرمایه‌گذاری حاوی مشخصات سرمایه‌گذاران، نوع و نحوه سرمایه‌گذاری خارجی، چگونگی انتقال سود و منافع حاصل شده و سایر شرایط مربوط به تصویب هر طرح سرمایه‌گذاری، خواهد بود.</p>	<p>شرایط اعلام نظر سایر دستگاه‌ها که در قسمت اخیر ماده ۱۵ آیین‌نامه آمده است، باید از متن ماده حذف و در تبصره ذکر شود. ضمناً باید توجه کرد که یکی از چالش‌های سرمایه‌گذاری خارجی، مشکل تعدد مجوزها و نامعلوم بودن آنهاست. مجوزهای لازم برای سرمایه‌گذاری خارجی به دو دسته تقسیم می‌شوند (مجوز عام و مجوزهای خاص)</p> <p>و با توجه به اینکه ماده ۲ قانون تشویق و حمایت سرمایه‌گذاری خارجی حکم می‌کند که "پذیرش سرمایه‌گذاری خارجی بر اساس این قانون و با رعایت سایر قوانین و مقررات جاری کشور ... می‌باشد. لذا:</p> <p>یکی از مشکلات سرمایه‌گذاری، چه برای سرمایه‌گذار داخلی و چه سرمایه‌گذار خارجی، نامشخص بودن این مجوزها در هر یک از صنایع است. بنابراین پیش‌بینی راهکاری برای حل این مشکل ضروری است. همچنین با توجه به اینکه در ماده ۷ قانون، کلیه دستگاه‌های ذی‌ربط مکلف به معرفی نماینده تام‌الاختیار به سازمان سرمایه‌گذاری و کمک‌های اقتصادی و فنی ایران شده‌اند، علی‌الاصول، موافقت این نمایندگان در سازمان با صدور مجوز سرمایه‌گذاری خارجی، باید در حکم موافقت هر یک از دستگاه‌های مربوط با حوزه فعالیت سرمایه‌گذاری محسوب شود و در نتیجه سرمایه‌گذار خارجی از کسب مجوزهای خاص برای سرمایه‌گذاری در یک حوزه معاف گردد.</p>	<p>پیشنهاد می‌گردد ضمن تغییر نگارش متن ماده و تبصره به این ترتیب که متن تبصره فعلی در متن ماده آورده شود، عبارت زیر نیز به عنوان تبصره دیگر به این ماده، الحاق گردد:</p> <p>"صدور مجوز سرمایه‌گذاری از سوی سازمان، سرمایه‌گذار خارجی را از کسب مجوزهای خاص در هر رشته معاف می‌کند."</p> <p>نتیجه جلسه کمیته مورخ ۹۶/۰۸/۱۵</p> <p>در خصوص صدور مجوز سرمایه‌گذاری از سوی سازمان و دیگر مجوزهای خاص صادره از سوی سایر نهادها و وزارتخانه‌ها، مقرر شد راهکار الزام دستگاه‌ها به پاسخگویی استعلامات انجام شده سازمان سرمایه‌گذاری، مورد بررسی تکمیلی قرار گیرد.</p>

بخش اول: بررسی پیشنهادات آیین نامه تشویق و حمایت سرمایه گذاری خارجی

پیشنهاد اصلاحی	شرح اشکال	متن مقرر	ردیف
<p>متن مندرج در نسخه اولیه این ماده که شرایط مساعد تری را برای سرمایه گذار پیش بینی نموده بود، جایگزین متن فعلی گردد.</p>	<p>ماده ۲۴ اصلاحی: در اجرای بند الف ماده ۲ قانون، چنانچه مقرر شود محصولات تولیدی و یا خدمات بنگاه اقتصادی سرمایه پذیر صادر شود، بنگاه اقتصادی سرمایه پذیر موظف است پروانه گمرکی مربوط یا گواهی صادرات خدمات را به سازمان ارائه دهد. بدین ترتیب سرمایه گذار مجبور به اخذ مجوزهای مختلف می شود که در صلاحیت سازمان های مختلف میباشد و این امر باعث سردرگمی سرمایه گذار می شود. مجوز سرمایه گذاری مورد اشاره در ماده ۲، قبل از اصلاح، به منزله مجوز صادرات نیز تلقی می شد، لذا سرمایه گذار برای ورود اقلام مورد نیاز خود از اخذ مجوز صادرات معاف بود. اما با اصلاح این ماده، این دو مجوز از هم تفکیک شد و سرمایه گذار مجبور به اخذ ۲ مجوز مستقل شد. این در حالی است که تلاش برای شناسایی قوانین مخل و حذف مجوزهای زاید سرمایه گذاری مدتهاست که در دستور کار سازمانهای ذی ربط قرار گرفته است. لذا مقتضی است تا در جهت یکپارچگی قانون های تصمیم گیری در این خصوص اقدام شود.</p>	<p>ماده ۲۴ چنانچه مجوز سرمایه گذاری معطوف به بند "ب" و یا "ج" ماده (۱۷) قانون گردد، مجوز مذکور در حکم مجوز صادرات می باشد و بنگاه سرمایه پذیر می تواند ارز حاصل از صادرات خود را در یک حساب امنی نزد یکی از بانکهای داخلی و یا خارجی واریز نموده و در حد مصارفی که در مجوز سرمایه گذاری تعیین شده است، مستقیماً از آن برداشت و به سرمایه گذار خارجی پرداخت نماید. هرگونه مازاد ارز نسبت به مصارف قابل برداشت، مشمول مقررات ارزی کشور است. در هر صورت بنگاه اقتصادی سرمایه پذیر مکلف است پس از پرداخت وجوه مربوط ضمن ارایه گواهی انجام صادرات، مراتب را کتباً به اطلاع سازمان برساند.</p>	<p>۴</p>

کمیته موضوع ماده ۱۲ قانون احکام دائمی برنامه‌های توسعه کشور

پیوست

کمیته ماده ۱۲ قانون احکام دائمی برنامه‌های توسعه کشور

بخش اول: بررسی پیشنهادات آیین نامه تشویق و حمایت سرمایه گذاری خارجی

پیشنهاد اصلاحی	شرح اشکال	متن مقرر	ردیف
<p>جملات زیر به متن ماده اضافه شود: اعطای مجوز تغییر کاربری زمین منوط به رعایت ضوابط قانونی می باشد. در مورد تغییر کاربری زمین در خارج از محدوده شهرها، مناطق و شهرک‌های صنعتی، موضوع منوط به اخذ مجوزهای قانونی لازم از وزارت جهاد کشاورزی است.</p>	<p>تغییر کاربری خارج از محدوده قانونی شهرها و شهرک‌ها مستند به قانون حفظ کاربری اراضی زراعی و باغها مصوب ۱۳۷۴/۰۳/۳۱ با اصلاحات و الحاقات بعدی محدود به موارد ضروری به تشخیص کمیسیون تغییر کاربری تبصره ۱ ماده ۱ قانون مذکور شده است. رئیس سازمان جهاد کشاورزی تنها یکی از اعضای کمیسیون مذکور است، بنابراین منوط کردن تغییر کاربری به مجوز وزارت کشاورزی در آیین نامه به دلیل مخالفت با قانون مصوب مجلس ممکن نمی‌باشد، بلکه مرجع صالح کمیسیون مذکور است.</p>	<p>ماده ۳۴ در مواردی که انجام سرمایه‌گذاری خارجی منجر به تشکیل شرکت ایرانی گردد، تملک زمین به نام شرکت متناسب با طرح سرمایه‌گذاری به تشخیص سازمان مجاز می‌باشد"</p>	<p>۵</p>

کمیته موضوع ماده ۱۲ قانون احکام دائمی برنامه‌های توسعه کشور

پیوست

کمیته ماده ۱۲ قانون احکام دائمی برنامه‌های توسعه کشور

بخش دوم

بررسی پیشنهادات راجع به

قانون تشویق و حمایت سرمایه گذاری خارجی

بخش دوم: بررسی پیشنهادات راجع به قانون تشویق و حمایت سرمایه گذاری خارجی

پیشنهاد اصلاحی	شرح اشکال	متن قانون	ردیف
	<p>بر اساس این ماده میزان سرمایه‌گذاری در هر یک از بخش‌ها و رشته‌ها به تشخیص هیأت واگذار شده که این موضوع صراحتاً با آزاد بودن سرمایه‌گذاری در کلیه بخش‌ها و نبود محدودیت درصد مشارکت در تضاد است. ضمن اینکه این بند، این ابهام را برای سرمایه‌گذار به وجود می‌آورد که سهم ارزش کالا و خدمات او برای سرمایه‌گذاری در بخش‌های یاد شده با محدودیت روبرو است؛</p> <p>وزیر امور اقتصادی و دارایی در تفسیر بند فوق اعلام داشته است: تعیین این سهم (بند د ماده ۲) به هیچ وجه به معنای آن نیست که تنها ۲۵ درصد سرمایه‌گذاری در پروژه‌های تولیدی و خدماتی می‌تواند دارای منشأ خارجی باشد، بلکه منظور از تعیین سهم ۲۵ درصدی، تعیین نقش سرمایه‌گذاری خارجی در پروژه ای خاص حتی بیش از ۵۰ درصد باشد."</p> <p>به نظر می‌رسد ابهام مذکور به کاربرد اصطلاحات و مفاهیمی عام نظیر "بخش اقتصادی" و "رشته" در بند (د) ماده ۲ قانون برمی‌گردد که در بند (د) ماده ۸ آیین‌نامه نیز تکرار شده است. هر چند در برخی مقررات - عمدتاً مصوب هیأت وزیران - اصطلاح "بخش اقتصادی" تکرار شده است اما تعریف قانونی و نحوه محاسبه آن وجود ندارد. تنها در بند (د) ماده ۲ تصریح شده است که "زمان صدور مجوز" زمان محاسبه خواهد بود.</p>	<p>بند د ماده ۲</p> <p>سهم ارزش کالا و خدمات تولیدی حاصل از سرمایه‌گذاری خارجی موضوع این قانون نسبت به ارزش کالا و خدمات عرضه شده در بازار داخلی در زمان صدور مجوز، در هر بخش اقتصادی از بیست و پنج درصد (۲۵٪) و در هر رشته، از سی و پنج درصد (۳۵٪) بیشتر نخواهد بود. تعیین رشته‌ها و میزان سرمایه‌گذاری در هر یک از آنها طبق آئین‌نامه ای خواهد بود که به تصویب هیأت وزیران برسد.</p> <p>سرمایه‌گذاری خارجی جهت تولید کالا و خدمات برای صدور به خارجی از کشور به جز نفت خام از این نسبت‌ها معاف است</p>	۱

بخش دوم: بررسی پیشنهادات راجع به قانون تشویق و حمایت سرمایه گذاری خارجی

پیشنهاد اصلاحی	شرح اشکال	متن قانون	ردیف
	<p>اصل هشتاد و یکم قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران مقرر کرده است: “دادن امتیاز تشکیل شرکتهای و مؤسسات در امور تجاری و صنعتی و کشاورزی و معادن و خدمات به خارجیان مطلقاً ممنوع است.” اختلاف آراء در تفسیر این اصل قانون اساسی و نیازهایی که چالش‌هایی که در مسیر سرمایه‌گذاری خارجی ایجاد کرد، سؤالاتی را مطرح کرد که منتهی به صدور دو نظریه مشورتی از سوی شورای نگهبان شد:</p> <p>۱- نظر شورای نگهبان در ارتباط با اصل ۸۱ قانون اساسی مصوب ۱۳۶۰/۰۲/۰۲: “شرکت‌های خارجی که با دستگاه‌های دولتی ایران قرارداد قانونی منعقد نموده اند می‌توانند جهت انجام امور قانونی و فعالیت‌های خود در حدود قراردادهای منعقد طبق ماده ۳ قانون ثبت شرکت‌ها به ثبت شعب خود در ایران مبادرت نمایند و این امر با اصل ۸۱ قانون اساسی مغایرتی ندارد”</p> <p>۲- تفسیر اصل ۸۱ و ۸۲ قانون اساسی مصوب ۱۳۶۰/۰۲/۰۳: ۱- ثبت شعبه شرکت یا مؤسسه خارجی در ایران و یا مشارکت و تحصیل مالکیت سهام شرکتهای ایرانی در حد کمتر از پنجاه درصد سهام در هر مورد مشروط بر آنکه در اساسنامه شرکت و موافقتنامه فیما بین، قدرت تصمیم‌گیری مدیران و سهامداران ایرانی در مجامع عمومی محدود نگردیده بلکه تفویض سهامداران ایرانی بر سهام خارجی به نحو بارزی مشهود و پیش‌بینی شده باشد، باز هم مورد از نظر ثبت شرکتهای مغایر با اصل ۸۱ قانون اساسی نمی‌باشد.</p>	<p>تبصره ماده ۲ قانون مربوط به تملک اموال غیر منقول اتباع خارجی مصوب ۱۳۱۰/۳/۱۶ کماکان به قوت خود باقی می‌باشد. تملک هر نوع زمین به هر میزان به نام سرمایه‌گذار خارجی در چارچوب این قانون مجاز نمی‌باشد.</p>	<p>۲</p>

بخش دوم: بررسی پیشنهادات راجع به قانون تشویق و حمایت سرمایه گذاری خارجی

پیشنهاد اصلاحی	شرح اشکال	متن قانون	ردیف
	<p>۱ اشکال اصلی این است که در حال حاضر می‌توان قائل وجود دو نظر در خصوص حداکثر درصد سهام خارجی در حقوق ایران بود:</p> <p>❖ الف: در حال حاضر محدودیت‌های مقرر برای حداکثر درصد سهام سرمایه‌گذار خارجی در حقوق ایران با تصویب قانون تشویق و حمایت سرمایه‌گذاری خارجی برای سرمایه‌گذار مشمول این قانون برداشته شده است. در توجیه این استدلال می‌توان به دلایل زیر اشاره کرد:</p> <p>۱- ماده ۸ قانون تشویق و حمایت سرمایه گذاری خارجی مصوب ۱۳۸۱/۰۳/۰۴ مقرر کرده است: “ سرمایه گذاری های خارجی مشمول این قانون از کلیه حقوق، حمایتها و تسهیلاتی که برای سرمایه گذاری های داخلی موجود است به طور یکسان برخوردار می باشند.” از جمله می‌توان به حق ثبت شرکت اشاره کرد .</p> <p>۲- در مواردی که هنوز سرمایه‌گذار خارجی مشمول محدودیت‌های قانونی است، قانونگذار به آن تصریح کرده است. تبصره ماده ۲ قانون تشویق و حمایت سرمایه گذاری خارجی مقرر می‌کند: “قانون مربوط به تملک اموال غیرمنقول اتباع خارجی مصوب ۱۳۱۰ . ۳ . ۱۶ کماکان به قوت خود باقی می باشد. تملک هر نوع زمین به هر میزان به نام سرمایه‌گذار خارجی در چارچوب این قانون مجاز نمی باشد.”</p> <p>۳- در ماده ۲ ضوابط سرمایه‌گذاری خارجی بیان شده است که از جمله می‌توان به عدم متضمن اعطای امتیاز بودن سرمایه‌گذاری اشاره کرد؛ اما اشاره‌ای به حداکثر درصد سهام خارجی در حقوق ایران نشده است و این سکوت در مقام بیان است.</p>		

بخش دوم: بررسی پیشنهادات راجع به قانون تشویق و حمایت سرمایه گذاری خارجی

پیشنهاد اصلاحی	شرح اشکال	متن قانون	ردیف
	<p>۴- در ماده ۴ آیین نامه قانون نیز مقرر شده است: "سرمایه‌گذاران خارجی از رفتار یکسان با سرمایه‌گذاران داخلی برخوردارند".</p> <p>۵- از ویژگی‌های سرمایه‌گذاری مستقیم خارجی در آیین‌نامه اینست که "محدودیتی از نظر درصد مشارکت سرمایه‌گذاری خارجی وجود ندارد".</p> <p>❖ ب: نظر مخالف مبنی بر این است که سرمایه‌گذار خارجی همچنان مشمول منع مذکور در اصل ۸۱ قانون اساسی با قیودی است که شورای نگهبان در نظر تفسیری بر آن افزوده است. در این خصوص نیز استدلالات زیر اقامه شده است:</p> <p>۱- در قانون تشویق و حمایت سرمایه‌گذاری خارجی تصریحی به اینکه قیدی راجع به حداکثر درصد سهام سرمایه‌گذار خارجی در حقوق ایران وجود ندارد نشده است. بنابراین در این خصوص باید به سایر مواد قانونی مراجعه کرد.</p> <p>۲- در ماده ۲ قانون تشویق و حمایت سرمایه‌گذاری خارجی نیز مقرر شده است: "پذیرش سرمایه‌گذاری خارجی براساس این قانون و با رعایت سایر قوانین و مقررات جاری کشور" می‌باشد.</p> <p>۳- حتی اگر بپذیریم که قیود راجع به حداکثر درصد سهام سرمایه‌گذار خارجی حذف شده است، باز هم با توجه به تعارض قانون عادی با قانون اساسی، چنین امتیازی قابل اختصاص به سرمایه‌گذار خارجی نخواهد بود.</p>		

بخش دوم: بررسی پیشنهادات راجع به قانون تشویق و حمایت سرمایه گذاری خارجی

پیشنهاد اصلاحی	شرح اشکال	متن قانون	ردیف
در بند (ب) ، عبارت " سرمایه گذاری پورتفولیو (بازار سهام) و سایر روش های مجاز " به انتهای بند اضافه گردد.	ایراد مشابه به ماده ۳ آیین نامه میباشد	<p>ماده ۳</p> <p>سرمایه گذاری های خارجی که براساس مفاد این قانون پذیرفته می شود از تسهیلات و حمایت های این قانون برخوردارند. این سرمایه گذاری ها به دو طریق زیر قابل پذیرش هستند:</p> <p>الف - سرمایه گذاری مستقیم خارجی در زمینه هایی که فعالیت بخش خصوصی در آن مجاز می باشد.</p> <p>ب - سرمایه گذاری های خارجی در کلیه بخش ها در چارچوب روشهای " مشارکت مدنی " ، " بیع متقابل " و " ساخت، بهره برداری و واگذاری " که برگشت سرمایه و منافع حاصله صرفاً از عملکرد اقتصادی طرح مورد سرمایه گذاری ناشی شود و متکی به تضمین دولت یا بانکها و یا شرکتهای دولتی نباشد.</p> <p>تبصره - مادام که سرمایه خارجی موضوع روشهای (ساخت ، بهره برداری و واگذاری) مندرج در بند (ب) این ماده و سود مترتب بر آن مستهلک نشده است ، اعمال حق مالکانه نسبت به سهم سرمایه باقی مانده در بنگاه اقتصادی سرمایه پذیر توسط سرمایه گذار خارجی مجاز می باشد.</p>	۳

بخش دوم: بررسی پیشنهادات راجع به قانون تشویق و حمایت سرمایه گذاری خارجی

ردیف	متن قانون	شرح اشکال	پیشنهاد اصلاحی
۴	ماده ۵ سازمان، تنها نهاد رسمی تشویق سرمایه گذاری های خارجی در کشور و رسیدگی به کلیه امور مربوط به سرمایه گذاری های خارجی می باشد و درخواست های سرمایه گذاران خارجی درخصوص امور مربوط از جمله پذیرش، ورود، به کارگیری و خروج سرمایه می باید به آن سازمان تسلیم گردد.	با توجه به صراحت این ماده مبنی بر اینکه سازمان سرمایه گذاری تنها نهاد رسمی رسیدگی به کلیه امور (از جمله مجوزهاست) و با توجه به ضرورت اجرایی کردن طرح پنجره واحد، مناسب است تا اختیار استعلام و اخذ کلیه مجوزهای لازم به عهده سازمان قرار گیرد.	متن زیر به انتهای ماده اضافه شود: تمامی وزارتخانه ها و دستگاه های اجرایی مرتبط به موضوع سرمایه گذاری خارجی، موظف به همکاری با سازمان بوده و اختیار استعلام و اخذ کلیه مجوزهای لازم، به عهده سازمان است.
۵	ماده ۹ سرمایه گذاری خارجی مورد سلب مالکیت و ملی شدن قرار نخواهد گرفت مگر برای منافع عمومی، به موجب فرآیند قانونی، به روش غیر تبعیض آمیز و در مقابل پرداخت مناسب غرامت به ماخذ ارزش واقعی آن سرمایه گذاری بلافاصله از سلب مالکیت تبصره ۱- تقاضای جبران خسارت وارده باید حداکثر در مدت یک سال پس از سلب مالکیت یا ملی شدن به هیات تسلیم شود. تبصره ۲- اختلاف ناشی از سلب مالکیت یا ملی شدن براساس ماده (۱۹) این قانون حل و فصل خواهد شد.	ضرورت دارد به روشنی در فصل دوم آیین نامه اجرایی "نحوه رسیدگی به اعتراض و پرداخت غرامت به سرمایه گذاران خارجی در صورت سلب مالکیت و ملی شدن" مورد اشاره قرار گیرد.	پیشنهاد می شود تکلیف تدوین آیین نامه مربوط به نحوه رسیدگی به تقاضای جبران خسارت به انتهای تبصره ۱ ماده ۹ قانون الحاق گردد: "آیین نامه اجرایی نحوه رسیدگی به تقاضای جبران خسارت ظرف مدت ۶ ماه توسط سازمان تهیه شده و به تصویب هیأت وزیران خواهد رسید."

بخش دوم: بررسی پیشنهادات راجع به قانون تشویق و حمایت سرمایه گذاری خارجی

ردیف	متن قانون	شرح اشکال	پیشنهاد اصلاحی
۶	ماده ۱۳ اصل سرمایه خارجی و منافع آن یا آنچه که از اصل سرمایه در کشور باقی مانده باشد با دادن پیش آگهی سه ماهه به هیأت و بعد از انجام کلیه تعهدات و پرداخت کسورات قانونی و تصویب هیأت و تایید وزیر امور اقتصادی و دارائی قابل انتقال به خارج خواهد بود.	با استناد به ماده (۵) قانون، مبنی بر تعیین سازمان سرمایه گذاری بعنوان تنها نهاد رسمی تشویق و حمایت سرمایه گذاری در کشور، بهتر است مسئولیت هیات وزیران در موضوع انتقال سرمایه به خارج، مستقیماً به سازمان منتقل شود.	ماده ۱۳- اصل سرمایه خارجی و منافع آن یا آنچه که از اصل سرمایه در کشور باقی مانده باشد با دادن پیش آگهی سه ماهه به هیأت سازمان و بعد از انجام کلیه تعهدات و پرداخت کسورات قانونی و تصویب هیأت و تایید وزیر امور اقتصادی و دارائی احراز تحقق موارد مذکور توسط سازمان، با مجوز صادره از سوی سازمان سرمایه گذاری، قابل انتقال به خارج از کشور خواهد بود.
	ماده ۱۴ سود سرمایه‌گذاری خارجی پس از کسر مالیات و عوارض و اندوخته‌های قانونی با تصویب هیأت و تایید وزیر امور اقتصادی و دارائی قابل انتقال به خارج است.		ماده ۱۴- سود سرمایه‌گذاری خارجی پس از احراز کسر مالیات و عوارض و اندوخته‌های قانونی با تصویب هیأت و تایید وزیر امور اقتصادی و دارائی توسط سازمان و مجوز صادره از سوی سازمان، قابل انتقال به خارج از کشور است.
	ماده ۱۵ پرداخت‌های مربوط به اقساط اصل تسهیلات مالی سرمایه‌گذاران خارجی و هزینه‌های مربوطه، قراردادهای حق اختراع، دانش فنی، کمک‌های فنی و مهندسی، اسامی و علائم تجاری، مدیریت و قراردادهای مشابه در چارچوب سرمایه‌گذاری خارجی بر اساس مصوبات هیأت و تایید وزیر امور اقتصادی و دارائی، با مجوز صادره از سوی سازمان قابل انتقال به خارج می‌باشد.		ماده ۱۵- پرداخت‌های مربوط به اقساط اصل تسهیلات مالی سرمایه‌گذاران خارجی و هزینه‌های مربوطه، قراردادهای حق اختراع، دانش فنی، کمک‌های فنی و مهندسی، اسامی و علائم تجاری، مدیریت و قراردادهای مشابه در چارچوب سرمایه‌گذاری خارجی بر اساس مصوبات هیأت و تایید وزیر امور اقتصادی و دارائی، با مجوز صادره از سوی سازمان قابل انتقال به خارج می‌باشد.

بخش دوم: بررسی پیشنهادات راجع به قانون تشویق و حمایت سرمایه گذاری خارجی

ردیف	متن قانون	شرح اشکال	پیشنهاد اصلاحی
۷	<p>ماده ۱۹ اختلافات بین دولت و سرمایه گذاران خارجی در خصوص سرمایه گذاری های موضوع این قانون چنانچه از طریق مذاکره حل و فصل نگردد در دادگاه های داخلی مورد رسیدگی قرار می گیرد ، مگر آن که در قانون موافقتنامه دوجانبه سرمایه گذاری با دولت متبوع سرمایه گذار خارجی، در مورد شیوه دیگری از حل و فصل اختلافات توافق شده باشد</p>	<p>با توجه به وضعیت پسابرجام و گسترش روابط تجاری و اقتصادی بین المللی که لازمه آن انعقاد قراردادهای بین المللی است که در عمده این قراردادها، داوری به عنوان شیوه حل و فصل اختلافات پذیرفته می شود، این شیوه قطعاً با ابهامات اجرای اصل ۱۳۹ قانون اساسی روبه رو خواهد شد. با عنایت به اینکه قراردادهای منعقد بین المللی جهت توسعه اقتصادی عمدتاً با طرفهای دولتی منعقد می گردد، ابهامات ناشی از اجرای اصل ۱۳۹ در حوزه حل و فصل اختلافات ناشی از این قراردادها یک چالش جدی است. تجربه نشان داده است که بیشتر این قراردادها چه در مرحله اجرا یا تفسیر با اختلافات جدی میان طرفین روبه رو خواهد شد که در صورت پیش بینی داوری جهت حل و فصل اختلافات این قراردادها، چالش های اجرای اصل ۱۳۹ به شرح فوق، مطرح خواهد شد. در خصوص این اصل تفسیرها و رویه های مختلفی مطرح شده است که رویه اجرایی پیرامون این اصل را دچار تشتت نموده است. تجربه چندین ساله داوری مؤید این امر است که متأسفانه نه تنها طرف ایرانی از این اصل در داوریهای بین المللی بهره مند نشده است بلکه بر عکس گاهی طرف های خارجی در مراجعه طرف ایرانی به داوری بین المللی، به مفاد اصل ۱۳۹ جهت رد دعوی خواهان ایرانی استناد می نمایند!</p>	<p>جهت حل این معضل و موانع اجرایی اصل ۱۳۹ راهکارها و پیشنهادهایی به شرح ذیل توصیه می شود:</p> <p>۱- با عنایت به عدم تعریف دقیق اموال دولتی در قوانین مصوب، روشن نبودن وضعیت اموال شرکتهای دولتی، عدم تعیین موارد مهم مورد اشاره در اصل ۱۳۹ قانون اساسی، مشخص نبودن مراحل و زمان اخذ مجوز قبل از ارجاع به داوری یا بعد از ارجاع به داوری و سایر ابهامات اصل ۱۳۹ به شرح فوق، اساسی ترین راهکار تدوین و تصویب قانون نحوه اجرای اصل ۱۳۹ قانون اساسی است که بتواند به صورت جامع و کامل کلیه چالش ها و ابهامات اجرای اصل ۱۳۹ قانون اساسی را برطرف کند. در صورت تأیید این پیشنهاد، توصیه می شود با تشکیل یک کارگروه مرکب از حقوقدانان متخصص در این زمینه در معاونت حقوقی ریاست جمهوری و با بهره گیری از تجارب و تلاشهای قبلی در خصوص تدوین قانون نحوه اجرای این اصل، نسبت به تهیه پیش نویس این قانون و ارجاع آن به نهادهای ذی صلاح اقدام گردد .</p> <p>۲- با توجه به عدم وجود نظریه تفسیری از سوی شورای نگهبان در خصوص اصل ۱۳۹ قانون اساسی، می توان نسبت به اخذ یک نظریه تفسیری در خصوص ابهامات اجرایی اصل ۱۳۹ از شورای نگهبان اقدام نمود. هر چند احتمالاً نظریه تفسیری شورای نگهبان نمی تواند پاسخگوی کلیه چالش ها و ابهامات اجرایی این اصل باشد .</p>

بخش دوم: بررسی پیشنهادات راجع به قانون تشویق و حمایت سرمایه گذاری خارجی

پیشنهاد اصلاحی	شرح اشکال	متن قانون	ردیف
<p>۳- در خصوص رویه قضایی متفاوت دادگاهها، راهکار اخذ رأی وحدت رویه از سوی هیأت عمومی دیوان عالی کشور وجود دارد که می‌تواند منجر به ایجاد رویه قضایی واحد در محاکم کشور شود. هرچند این راهکار نیز جامعیت راهکار اول یعنی تدوین و تصویب قانون نحوه اجرای اصل ۱۳۹ قانون اساسی را ندارد .</p> <p>۴- آموزش قضات دادگستری در این زمینه و تو صیه به نهادها و سازمانهای دولتی جهت تنظیم دقیق شرط ارجاع به داوری (همانند قضیه کارخانه آلومینا) در قراردادهای بین‌المللی</p> <p>۵- مرکز بین المللی برای حل و فصل اختلافات ناشی از سرمایه‌گذاری (ICSID) اختصاصاً برای حل و فصل اختلافات ناشی از سرمایه‌گذاری بین سرمایه‌گذاران و دولت‌ها تأسیس شده است. بسیاری از معاهدات دوجانبه و چندجانبه سرمایه‌گذاری در ماده حل‌وفصل اختلافات، ایکسید را به این منظور تعیین می‌کنند. بنابراین موضوع پیوستن به کنوانسیون ایکسید، یکی از پیشنهادات مناسب در این خصوص می باشد.</p>			